

1891-04-19

AFSENDER

Jens Ferdinand Willumsen

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev.

Afsendersted:

Rue Pestalozzi, Paris

Omtalte personer:

Paul Gauguin

Juliette Willumsen

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Fra Paris takker J.F. Willumsen Emil Hannover for omtalen af raderingen "Frugtbarhed", som Politiken har bragt. Willumsen har hørt om polemikken omkring værket, men han har kun læst Hannovers udlægning, som han til gengæld er yderst taknemmelig for: "De har forstaaet den som tegnede jeg den om igjen". Først med et bredere kendskab til ikke-vestlig kunst, beretter Willumsen, har han fundet inspiration til at arbejde i et formsprog, der kan udtrykke temaets storhed og universalitet. Han skriver om udviklingen, der er startet i litteraturen, og nu i malerkunsten viser sig som en søgen for at gøre sig fri af traditionen og "alt det som vil forplumre" for i stedet at give form til idé og essens. Willumsen vil nødigt kaldes elev af Gauguin, men påvirkning er i stedet hans term. Han slutter brevet af med at fortælle, at han det følgende år planlægger at sende omkring ti værker hjem til Den frie Udstilling. Modtagelsen af raderingen i år taget i betragtning, så forudser han en stærk reaktion til den tid.

TRANSSKRIFTION

32. rue Pestalozzi Paris.

(nyt Gadenavn)

d. 19 April 1891.

Kjære Hannover.

Jeg har kun hørt om Polimiken,¹ og intet læst; men jeg kan godt forstaa det Spectakel som mine Ting maa fremkalde, derimod har jeg læst Deres Artikel om min frugt-sommelige Kone² og jeg er glad ved at sige Dem min fuldendte Henrykkelse over den[.] De har forstaaet den som tegnede jeg den om igjen naar jeg læser Deres Fortolkning, jeg takker Dem meget derfor og jeg takker Dem fordi De gaar i Kampen for mig; jeg lavede den under de meget forandrede Forhold i

[2]

Ens Hjem, som slig en frugt-

sommelig Kone gjør, mange
nye Tanker komme i En,
hvad er det der sker, hvor
man tænker videre indtil i
Aften, og hun gjemmengaar jo
dog det samme som vore
Mødre[,] Bedstemødre o.s.v. og
hvad Kvinder vil gjennemgaa
efter vore Tider; Se det
synes jeg dog enhver maa
kunne begribe i sær ældre
Parykker hvis Koner har faaet
Børn; men det er vel heller
ikke det som de andre ikke
kan forstaa det er den
kunstneriske Form som generer
dem, de har ikke forstaaet at
den Form jeg har søgt er den
kraftigste til kraftigst at udtrykke

[3]

kun det som jeg vil fortælle
jeg har fornemmet og tænkt, det
er noget, jeg altid har villet[,]
lige fra jeg stod paa Krøyers
Malerskole og paa Akademiets
dito; men det er først nu
ved at se paa Japaneserne og
Asyrerne og Ægypterne og Æginé-
terne og gjennem de nye franske
at jeg har lært at man hvor
meget der kan kastes bort og
neppe netop da beholde det
reneste Rene som understøtter
Idéen og bortkaster alt det som vil forplum-
re, det er alt som er hængt
fast ved Kunsten paa Vejen
gjennem Rokokoer op til os,
og videre hamret fast paa os
ved denne hin Tids Institution[,]
Akademierne. Derfor vrider

dette sig og alle dets Tilhængere
i Dødskampen[,] de stritte
[4]
i mod og bruger de støjende
Ord, men det nytter dem
ikke noget, nu maa de dø.
det er ikke mig alene der [har]
fundet paa det, det har sin
Rod langt nede i Midten af
dette Aarhundrede hvor de svage-
stede Spor mærkes i Literaturen[,]
er steget nu til større Kraft
med større Skarer, og er nu
sprungen over i Malerkunsten,
hvor vi nu er en større Halvsnes
Stykker som arbejde og bygge
videre i denne Sag, hver for
sig i allerhøjeste Grad individuelle
og ligner slet ikke hinanden, jeg
vil blot bede at De vil forskaane
mig for en Lidelse, den, nogensinde
at kalde mig Elev af Gauguin,
jeg vil ikke nægte Paavirkning,
thi det [er] Paavirkning som gjør
Udvikling og intet kan leve uden
at paavirkes; men ikke Elev!

[5]
Jeg har talt med Gauguin
netop om de Sager og vi
er fuldstændig enige indbyrdes.
Jeg sender Dem i Anledningen
to Exemplarer af Tidskrifter som
redigeres i denne nye Aand,
og som hvori der er en Omtale
af Auctionen som G. holdt,³
der er mange andre som sagt
der repræsenterer denne Retning
i Literaturen og paa ligesaa
kraftig en Maade som G; men
ved i Anledningen af Auctionen

blev han særlig omtalt og
der fordi han gennem sit danske
Forhold er kjendt hjemme er
man tilbøjelig til at antage
ham for den eneste og første.
Og saa sender jeg Dem nogle
Avisudklip, af de smukkeste,
jeg har faaet mange som beviser
at Procentantallet af Idioter
er lige saa stort her som hjemme.

[6]

Gid vi maa komme sejrlige
tilbage fra Kampen mod
dem som endnu ikke begribe.
Denne er kun en lille
Exercise, naar jeg til næste
Aar, hvis jeg kan som jeg vil,
sender henad en halv Snes
Ting hjem, dem som jeg nu
har paa "Independent Udstillingen"⁴
saa skal De se hvor man vil
komme til at nyse rødt, efter
nu at dømme, saa maa vi
have samlet Kræfter.

Mange Hilsener

Fra Deres

J. F. Willumsen

Hvis [De], uden at forvolde Dem Ulejlighed,
kunne sende mig de forskjellige Artikler,
saa vilde De gjøre min [mig] en stor
Tjeneste ellers faar jeg dem aldrig
at læse
og at sende mig disse forskjellige

[7]

Kritiker og Tidskrifter tilbage
til mig igjen ved Lejlighed.

J. F. W.

¹ Politiken 3. april 1891: Den 3. april anmeldte Hannover Den frie Udstilling og gav Willumsens radering megen spaltepads, mens E. Tscherning den 13. april kritiserede både radering, kunstner, anmeldelse og anmelder. Hannovers svar på kritikken blev trykt den 13. i forlængelse af Tschernings indlæg.

² J.F. Willumsen: "Frugtbarhed", 1891. Radering 24,7 x 34,2 cm. J.F. Willumsens Museum.

³ Gauguins auktion i Paris blev afholdt i februar 1891 i det velrenommerede auktionshus Hôtel Drouot.

⁴ Willumsen udstillede på Salon des Independents, Paris, i årene 1890-93.

32. rue Pestalozzi Paris.
(nyt Gadenavn)

V. 19 April 1891.

Kjære Haarnøret.

Jeg har kun hørt om Dolinier
ken, og intet læst; men jeg
kan godt forstå det Spectakel
som mine Ting maa frem-
kalde, derimod har jeg læst
deres Artikel om min frugt-
sommelige Kone og jeg er
glad ved at sige dem min
fuldebrte Henrykkelse over
den de har forstået den
som tegnede jeg den om igjen
naar jeg læser deres Fortolk-
ning, jeg takker dem meget
derfor og jeg takker dem fordi
de gaar i Kampen for mig;
jeg havde dem under de
meget forandrede Forhold;

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Ens dejene, som sliq en frugt
sommelg, Kone gjor, mange
nye Tanker komme i En,
hvad es det des sker, ~~hvor~~
man tankes videre endtil i
Aften ^{og} hnu gjennegeas jo
dog det samme som Kone
Mordre Bedkomnde u.s.v og
hvad Kvindes vil gjennegea
oftes vore Tider; Se det
synes jeg dog endvi maa
kunne begribe i saa velde
Tarykkes hvis Kone hai faaet
Börn; men det es vel heller
ikke det som de andre ikke
kan forstaa det es den
Kunstnesiske Form som geres
den, se hai ikke forstaaet at
den Form jeg hai søgt er den
kraftigste til kraftigst at udtrykke
kun det som jeg vil fortælle
jeg hai fornemmet og tænkt, det
es noget jeg altid hai villet
lige fra jeg stod paa Krojens
Malerstole og paa Akademiet
sido; men det es først nu
ved at se paa Japaneserne og
Asyrerne og Agypterne og Græc-
terne og gjenne de nye frø
at jeg hai lart at ~~mar~~ hvor
meget det hai kastet bort og
netop netop da beholde det
reneste Rane som understøtt
Idéen og ^{bortkastet} ~~alt~~ det som vil forplum-
re, det es alt som es brugt
fast ved Kunsten paa Vejen
gjenne Rokoken op til os,
og videre ~~hvor~~ ^{hvor} havret fast paa os
ved ~~den~~ ^{den} Tids Distribution
Akademierne; Derfor orides
dette sig og alle dets Tilhængere
i Dødskampen de stritte

i mod og bruger de støjende
Ord, men det nyttes dem
ikke noget, nu maa de dø.
det er ikke mig allene der
fundet paa det, det har sin
Rod langt nede; Midten af
dette Aarhundrede hvor de svage
stede Spor mærkes i Literaturer
er steget nu til Større Kraft
med større Skarer, og er nu
sprungen over; Malerkunsten,
hvor vi nu er en større Halvnes
Stykket som arbejde og bygge
videre i denne Sag, hvis for
sig i alle højeste Grad individuelle
og ligner slet ikke hinanden, jeg
vil blot bede at de vil forskaane
mig for en Lidelser, den, nogetsind
at kalde mig Elev af Ganguin,
jeg vil ikke nægte Paavirkning,
thi det Paavirkning som gjør
Utvikling og intet kan leve uden
at paavirkes; men ikke Elev!

Jeg har talt med Gauguin
netop om de Sager og vi
er fuldstændig enige i Udbyrdes.

Jeg sender Dem i Anledning
to Exemplarer af Tidsskriftet som
redigeres i denne nye Aarst,
og ~~for~~ hvori der er en Omtale
om Auktioner som G. holdt,
der er mange andre som sagt
der repræsenterer denne Retning
i Literaturen og paa ligesaa
kraftig en Maade som G; men
~~der~~ i Anledning af Auktioner
blev han særlig omtalt og
derfor har gjenne sit danske
Forhold er kjendt hjemme er
man tilbøjelig til at antage
han for den eneste og første.

Og saa sender jeg Dem nogle
Avisudklip, af de smukkeste,
jeg har faaet mange som beviser
at Procentantallet af Indtæct
er lige saastort her som hjemme.

Jeg har talt med Gauguin
netop om de Sager og vi
er fuldstændig enige i Udbyrdes.

Jeg sender Dem i Anledning
to Exemplarer af Tidsskriftet som
redigeres i denne nye Aarst,
og som hvori der er en Omtale
om Auktioner som J. holdt,
der er mange andre som sagt
der repræsenterer denne Retning
i Literaturen og paa ligesaa
kraftig en Maade som J.; men
i Anledning af Auktioner
blev han særlig omtalt og
derfori har gjenne sit danske
Forhold er kjendt hjemme er
man tilbøjelig til at antage
ham for den eneste og første.

Og saa sender jeg Dem nogle
Avisudklip, af de smukkeste,
jeg har faaet mange som beviser
at Procentantallet af Tidstæet
er ligesaa stort her som hjemme.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Giv vi maas komme sejrige
tilbage fra kampens mod-
dem som endnu ikke begribe.

Denne er kun en lille
Exercisa, naar jeg til næste
Aar, hvis jeg kan som jeg vil,
sendes henad en kold Sne
Ting hjem, dem som jeg nu
har paa "Independent Intelligens"
Saa skal De se hvor man vil
komme til at nye rodt, efter
nu at dømmes, saa maas vi
have samlet kræfter.

Mange hilsener
fra Dem

J. F. Willumsen

Hvis, uden at forvalde Dem Regjering
kunne sende mig de forskjellige Artikler,
saa vilde De gjøre min en stor
Tjeneste allers først jeg dem aldrig
at læse.
og at sende mig disse forskjellige

Kritiker og Tidsskriften tilbage
til mig igjennem ved Lejlighed.

J. F. W.